

Ова књига је за:

.....

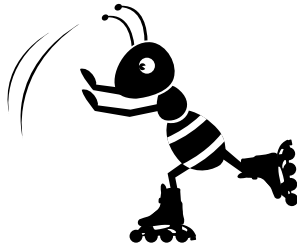
© Љиљана Крстић

© 2022 за ово издање Вулкан издаваштво

ISBN 978-86-10-04235-1

Ова књига штампана је на природном рециклираном папиру од дрвећа које расте у одрживим шумама. Процес производње у потпуности је у складу са свим важећим прописима Министарства животне средине и просторног планирања Републике Србије.

РОЈЛЕРИ ЗА МРАВЕ

 Вулканчић

Београд, 2022.

I ДЕО

ШТА НАМ КАЖУ ПРИЧЕ

Крилати слон

Каква би то бајка била, чујте, да слон има крила! Каква би то прича била, она би – окрилатила. Чаробни је штапић, јао, слоновима крила дао. Да замисли од нас свако, на тренутак, да је тако... Крила су им сива, лака, лете тихо пут облака. И сви кажу с много сете: „Слонови од сада лете!“ Нико више нема мира, бежи главом без обзира. Гледају се људи немо: „Куда ћемо, куда ћемо?“ Забринут се пита свако: „Како ћемо, како, како? Шта ако нам слете доле, крај прозора наше школе?“

Затим нешто залепрша, затрепери, зашумори, слон се изнад града створи. Без страха и ведрог лица, лети, а за њим – слоница. Кровови се затресосе, дрвореди задрхташе. Полетеше многе птице, покидаше све се жице. Сунцобрани попадасе, а оцаци задрхташе. Само Сунце мирно сија, само цвеће тихо клија. Преста вода да жубори, а слоница проговори: „Не брините што ја летим, нећу близу вас да слетим. Морам да пожурим сада, зато летим изнад града. Прелетећу преко река, моје брдо мене чека. На каменој једној стени тешкој сто педесет тона, видели сте гнездо слона. Старо гнездо сиве боје, то је топло гнездо моје. Оно ми разведри лице, дом је моје породице. У њему је нежно, чедно, тихо, крхко слонче једно. Зато доле

и не газим, летим слонче да помазим. Журећи видике губим, летим слонче да пољубим. Како жељи да одолим да поновим да га волим? А ако вас неко пита, моје слонче радо чита. И зато се баш поносим и књигу му бајки носим. И играчке и слаткише, а љубави понајвише. И док слонче љубав сриче, причаћу му лепе приче. Моја крила шуме руше, ал' сам мама нежне душе.“

А сад ево вести праве, не из снова, већ из јаве. Једна Цица, девојчица, песничка је хтела крила: све је ово измислила. Све су ове реченице део маште мале Цице. Зато чуј ме добро, свете, слонови у машти лете. Баш је машта нешто снажно, чаробно и нешто важно. Да вам шапнем, ближе 'амо: хајде и ми да маштамо!

Породична амајлија

На пољани крај шумице, где понекад ветар спава, мравињак је један био и у њему триста мрава. Живели су тихо, сложено, иако их има више, радили су сваког дана, бојали се само – кише!

А та киша! Та бујица, та поплава, не да да се мирно спава. Једног дугог летњег дана падала је тако јако... Од ње бежи биће свако и многима није лако. Пљуштала је и беснела изнад поља, изнад села. Севало је и праскало, све се живо ућутало. Крупне капи са небеса падале су, гле чудеса! Падале су и јуриле и журиле и журиле. И летеле и шумиле. Шумориле и шуштале. Јурила је с неба вода, шта још може да се дода? Створили се поточићи ту где досад нису били; сваки делић суве земље у блато су претворили. Безглаво и било куда јурила је вода свуда. Птичице се ућутале, испод лишћа сакривене, уплашене. А где ли су сад жежићи, како по тој води ићи? А где ли је зечић који, што се и тишине боји? А корњаче и бубице, скакутаве веверице? Шта та шумска војска ради, боји ли се можда глади? А тек мрави, шта ли раде, да л' мравињак нови граде?

И мравињак на пољани, где је оних триста мрава, прекрили су муљ и трава. Клизају се, не дају се, дозивају, окупљају. И све сад оде доврага, мравињаку нема трага.

Однео га пљусак снажан, али он сад није важан. Важно да су храбри, смели мали мрави – преживели. Али даље шта чинити, треба мудро одлучити. Најстарији гласно вели: „Немој да се неко дели. Задржимо ведре лица, ми смо једна породица. Слушајте ме добро стога, наша снага – то је слога. Морамо се преселити и дом нови изградити.“

„Ни суза, ни деоба већ – сеоба! Имаћемо ми дом нови, и у њему за све кревет“, одговори свих двеста деведесет и девет. И ударно наста доба, у мислима свих – сеоба. На посао дадоше се, то им претешко не беше. Навикли су већ да раде, лако могу и да граде. Пронашли су, мало даље, где нога не гази често, за мравињак ново место. Носили су на леђима суву земљу, песак, траву за мравињак и оставу. Кад сто носи шала није, и још двеста – мало ли је! Донеће, што да се крије, и прах кућне чаролије. Зидали су и зидали, груде среће додавали. Растао је јак и лак, леп модерни мравињак.

Почело је затим славље за свих триста мрављих срца, среће лавље. Дошле су им бубамаре, дивље осе и бумбари, из суседства мрави стари. Дочекали свице, кукце, скакавце и лептирове, сви донели и дарове. Долепршале и птице, доскочиле веверице. Гостили се, нектар пили, весељем се окитили. Цврчак их је веселио, богатство им пожелео. Гозба лепо разиграна трајала је седам дана. Сви су били ведре лица, није било тужбалица. Отерали љубомору, сви су певали у хору. А знао је од њих свако – не гради се кућа лако. Буде једном то у веку, није лако ни човеку. За сваког је тешко то, али важно искуство. Здање од темеља до крова за сваког је кућа снова. Много труда, много зноја, пролије се суза која. На крају са срећног лица склизне суза радосница. Али, зна то лице влажно, ту се крије нешто важно.

То важно и није ново, али да чујемо ово. Једне недељне вечери мама мравица позвала синове и кћери. Вратила их,

да сви чују, на онај пљусак и олују. Рекла да, и тако мала, по киши је важно знала, нешто важно сачувала. Сачувала, што да крију, породичну амајлију. „Породична амајлија“, сви углас су повикали, „за то досад нисмо знали! Да то није неко зло? Кажи, мама, шта је то.“

„Амајлија, то је предмет што се никоме не даје, што се чува, добро пази, који врло дуго траје. Олуја га не одува, породичну срећу чува. А наша је бајковита, тајновита, силовита. Ведра је и чаробне боје, ЉУБАВ амајлија наша, то је. Љубав то је, чувајмо је!“

Хајдемо ван

Има ли кога, има ли кога, без телефона и таблета, ко жели игру, ону праву, да се дружи и да прошећа? Желим да дође и да се јави, да га подсетим: небо се плави. Да одлетимо авионом, лево-десно, до прашуме неке, да разгледамо биље и звери, пределе чудне и далеке. Да кружимо сасвим, сасвим полако; не зна свако да ужива тако. Чућемо лавез, урлике, крике, гледати чудне и смешне слике. Канце лавова, тигрове зубе, дреку мајмуна, слонове трубе. Чућемо птице и буку неку, песму прашуме чудну, далеку.

Затим да пустињу надлетимо и зрна песка пребројимо, увале и пешчане стазе, и све камиле и оазе. Да нас опчини сунчево злато, да сагледамо непознато. Ма колико читали, знали – да л' смо се некад запитали зашто је тако жарка клима, колико песка пустиња има? Да ли бар некад ту дође зима, и како камиле носе воду у грби на леђима? А онда махнемо са висина: чекају други предели света, довиђења, до идућег лета.

Онда правац океани: биће нам баш узбудљиви дани. Таласи шуме, бродови плове, а плажа нове купаче зове. У води рибе, а тек ајкуле, огромне као прастаре куле. Колико ајкула воде попије, то нико никад сазнао није. А тек корали! Њихове гране, као украси, машу са стране. И шкољке

су у дубинама плавим, са бисерима – богатством правим. Галебови за храном лете, на летовање прошло нас сете. Ко говор воде бар мало разуме чуће шта таласи шуморе, шуме...

Вратићемо се потом из маште до наше улице и наше баште. Скакаћемо као незасити, телу ће много боље бити. Кичма нам крива, очи нас боле, уз рачунар смо кад нема школе. Уз рачунар – а то је штета, нико не трчи, нико не шета. Погледајте, диван је дан! Зато вас молим – хајдемо ван!

Најлепши хербаријум

Плавокоса девојчица отишла је у школу. Њена млађа сестра Дуња убрзо је устала и пришла сестрином радном столу. Угледала је велике зелене корице везане белим платненим тракама. Тек је учила прва слова и невешто читала. Загледала се боље и, сричући слово по слово, гласно прочитала:

„Х-Е-Р-Б-А-Р-И-Ј-У-М.“

Радознало је отворила тврду корицу од картона. Указали су се велики бели листови. Почела је да их окреће. На њима је било сложено пресовано биље: по гранчица, лист или цвет. Дуња се замислила над белим цветићем са жутиим кругом у средини. Био је прилепљен заједно с бокором зелених листова и кореном.

„Ко си ти?“, упитала је.

„Ја сам пресована бела рада. Твоја сестра ме је убрала у суседном дворишту. Скривала сам се уз саму ограду, али ме је пронашла. Одала ме је пролећна трава и различитост наших боја. Наставник биологије јој је тражио да направи хербаријум. Био јој је то важан домаћи задатак. Учили су о биљкама, сунцу, кисеонику. Зар ниси видела кад јој је мама помагала да ме испресује?“, проговорио је као у сну цветић беле раде.

„Нисам. А како се пресују биљке?“

„Узме се, рецимо, неки лист с дрвета, лепо исправи између страница велике књиге и притисне неким тешким предметом. Тако стоји док се не осуши. И после сушења задржава боју коју је имао кад је убран. Тако дуго, дуго траје“, прошапутао је цветић.

„Баш лепо. То нисам знала. Једва чекам да пођем у школу па да и ја имам свој хербаријум. А ко си ти?“, упитала је Дуња пошто је окренула следећи лист.

„Ја сам лист кестена. Твоја мама ме је убрала у дворишту иза ваше зграде. Моји плодови су браон боје, округли и сјајни. У јесен падају, на радост деце. Али ја бих радије да са својом браћом треперим на ветру, да трајем“, задрхтао је листић.

„Кад пожутиш, мораш да опаднеш и одлетиш ко зна где.“

„Не мислим о томе. Пролеће је тек почело.“

„Добро, добро, али желим нешто да сазнам. Може ли се поред биљака још нешто испресовати?“

„Не знам шта би то могло бити...“

„Рецимо – ведре мисли! Волим кад је мама весела. Али то се не догађа сваког дана. Зато бих испресовала радост, да је увек имам. Или рецимо – осмеси! Могу ли се и они испресовати? Приметила сам да неким људима баш недостају. Сачувала бих осмехе у великим количинама, да трају, да их поклањам свим људима око себе. Био би то најбогатији и најлепши хербаријум на свету.“

„Хм... Пресовани осмеси... То још нико није успео да скупи. А баш је занимљиво. Ипак, потруди се да сама своје осмехе поклањаш драгим особама. А сад морам мало да сањам. У сновима радо слушам шум ветра у сутон“, прошапутао је кестенов листић.

Дуња је затворила хербаријум и замислила се. Зажмурила је и одлутала у мислима далеко, далеко.

Четири тачке

Једна бубамара је тог поподнева пожелела да предахне и мало се одмори. Из детелине је полетела својој кући. Не знате где јој је кућа? Не, не могу вам то рећи. Можда у трави. Можда у цвећу. Можда...

Баш кад је замахнула крилима, спазила ју је рана јесен и повикала: „Стани, бубамаро, чекај, да те нешто питам! Рана сам јесен, као што знаш. Доносим деци много воћа. Разноврсно је, раскошно и здраво. Једна девојчица ме је замолила да јој набројим шта јој све доносим. Пристала сам, наравно. Сваке године долазим да обрадујем децу. Постојим да их учиним срећним и здравим.“

„Верујем, али шта ја имам с тим?“, упитала је бубамара. „Не бих се задржавала. Пошла сам кући.“

„Имаш, имаш. Зато те и зовем. Потребне су ми две тачке. Знаш да се стављају две тачке пре сваког набрајања. Како да деци кажем да им доносим много јабука, крушака, грожђа, дуња, ораха? Како? Недостају ми само две тачке. Молим те да ми их позајмиш.“

„Верујем да су ти неопходне. Мора се писати правилно. Морају се поштовати правила граматике. Али како да ти их позајмим?“

„Тако лепо. Видиш колико имаш лепих тачкица на својој одећи! Црне су и мале, баш онакве какве су ми потребне. Само две, уступи ми само своје две тачке, по једну са сваког крила. Неће се ни приметити.“

„Добро“, нерадо је пристала бубамара и одрекла се по једне тачкице са сваког крила. „И много поздрави децу!“, довикнула је.

Али тек што се поново напрегла да полети, зачула је непознати глас: „Драга бубамарице, лепотице мала! Помози!“

„Молим, ко је то?“

„Ја сам недовршени знак питања. Имам само полукруг. Недостаје ми једна тачка. А какав је то знак питања без тачке? Питао бих ветар шта је иза плавих висина... Али како да му поставим питање без знака питања? А зна се како се тај знак пише. Без тачке, ја сам искошени осмех, половина круга или млад Месец. А морао бити знак питања. Зато, дај ми једну тачку.“

„Већ сам дала две. Ако овако наставим, остаћу без тачкица. А да ли ћу тада бити то што јесам?“

„Али морамо поштовати правила интерпункције. Молим те, само једну једину тачкицу.“

„Ево ти ова на крају мог левог крила. Неће се ваљда приметити...“

„Хвала ти, до неба. Идем да сазнам шта је иза. Мислим, шта је иза неба. Само да пронађем ону скитницу. Опет је ноћас беснео. Поломио је неколико грана у врту.“

Бубамара је уморно клонула у детелини. У том часу дотрчао је зечић.

„Тебе тражим. Молим за помоћ! Поново сам се свађао са старијим братом. Мама каже да је то превише. Причала нам је о слози, о братској љубави, али узалуд. Мој брат је тврдоглав, никако да престане. Иако сам млађи, схватио сам да ово више нема смисла, да више не желим свађу.

Решио сам да ставим тачку! Тачку заувек. Неговаћу само породични склад и спокој. Али недостаје ми тачка. Молим те, поклони ми једну.“

„Опет!“, прошапутала бубамара.

„Шта? Зар се још неко не слаже и свађа, иако је род рођени? Да то нису можда деца? То је тако ружно и бесмислено.“

„Ружно је и бесмислено“, потврдила је бубамара. „Не могу те одбити. Ево, узми ову тачку с краја мог десног крила. Још једна тачка на мојој црвеној хаљини може да полети. Под овим плавим сводом важно је волети!“

Жути кишобран

Тог пролећног јутра на небу није било плаветнила. Облаци су допловили до највиших градских кровова. Било је пријатно и топло. Али у ваздуху се осећао мирис кише. Ана се спрема за школу. Михајло, њен брат, био је у поподневној смени, те није морао да устаје рано. У ходнику, у углу поред улазних врата, стајао је велики сталак за кишобране. У њему су била три кишобрана: велики црни, мањи плави и најмањи – жути. Жути је око обода имао карнерић, који би весело лелујао при ношењу. Био је то Анин кишобран.

„Ускоро ћемо на улицу, спрема се киша“, прошапутао је татин црни кишобран.

„Тако волим да скакућем по киши. То ми дође као пливање улицама у замишљеном шареном мору“, добацио је Михајлов плави кишобран.

„А ја ћу први на улицу. Ана убрзо мора да крене у школу. Како се радујем! Како ћу весело лелујати и показивати свој карнерић. Баш волим да се купам у топлој пролећној киши“, проговорио је, као да цвркуће, жути кишобранчић.

„Мени је досадно да чамим у овом сталку и вирим кроз стакло улазних врата, да једним оком гледам лале и

ђурђевке у башти. А ти, мали, буди мало стрпљив, Ана не воли да те носи. Мама је често опомиње“, рекао је плави.

Облаци су кренули у лагану шетњу изнад града. Ишли су корак по корак, стопу по стопу. Протезали су се баш као сањиви дечаци и девојчице, вирили кроз димњаке и терасе и махали понеком усамљеном сањару загледаном кроз прозорско стакло.

Ана је узела свој ранчић са књигама, обукла јакну и кренула у школу. Баш кад је журно дохватила кваку улазних врата, њен жути кишобранчић је задрхтао и прошапутао: „Зар ме нећеш понети? Зар да моја лепота чами у овом предсобљу? Узми ме, молим те! Тако ми се трчкара градом.“

Али Ана није могла чути ове речи. Ствари имају свој необични језик, а њихове речи деца не могу чути нити разумети.

Ана је већ била испред куће кад су почеле да падају прве крупне капи кише. Навукла је капуљачу. Тек што је стигла до капије, из куће је истрчала мама.

„Ана, врати се, узми кишобран, покиснућеш до голе коже.“

„Али имам капуљачу.“

„Спрема се велики пљусак, зар не видиш! Кишобран ће ти заштити леђа. Врати се, одмах.“ Ана је кренула назад, а мама јој је пружица већ отворен жути кишобран.

Како су брзо ходале две хитре Анине ноге до школског дворишта! Као да их је ветар носио. Жути кишобран је раширио своја крила као најлепши жути лептир. Или као кад латице отвори лала, или жута ружа. Његов нежни карнер треперио је у ритму пролећног ветра. А крупне капи биле су све крупније. Почео је пљусак. Улицом су промицали разни кишобрани. Већи и мањи, црвени, сиви, на цветиће, пругасти. Као модна ревија кишобрана. И у том